

גיליון

אשריכם ישראל

מאמרים וסיפורים אקטואליים
משיחותיו וכתביו של מגיד המישרים

הרב שמעון גוטסמן שליט"א

גיליון שבט תשפ"ו

בסייעתא דשמיא

תוכן העניינים:

אף על פי שיתמהמה עמ' ג'
קול רנה וישועה באהלי צדיקים עמ' י"ג
סיפורי חיזוק עמ' ח'

קו השיחות והחיזוקים: 077-260-9134

לתרומות, לתגובות, להזמנת הרצאות ולרכישת הספרים

ניתן להתקשר: 08-9743208 \ 0527608955

ניתן לקבל את הגיליון בדוא"ל: 089743208A@gmail.com

ניתן להזמין דרשות ושיעורים ממוה"ד שמעון גוטסמן שליט"א

בטלפון 052-760-8955

אף על פי שיתמהמה

סיפורו של מהנדס המגדלים

אחיי ורעיי אהוביי!

יום אחד בשנת תשכ"ו, כאשר היימן [חיים] בראון היה סטודנט צעיר במגמה ללימודי אדריכלות, הציג בפניו אחד ממוריו הצעה מפתה. "יש פרויקט בניה רציני מאוד שמתנהל בימים אלו בניו יורק", סיפר לו. "מדובר במשהו גרנדיוזי בקנה מידה חסר תקדים. כדאי לך להצטרף לצוות המקצועי המלווה את הפרויקט, ולו כעובד זוט. זה יעשה פלאות לקריירה שלך".

לפרויקט המדובר קראו "מרכז הסחר העולמי" או בכינויו העממי – "מגדל התאומים". תחזיתו של המורה התגלתה כמדויקת. בראון השתלב למשך תקופה קצרה בצוות המהנדסים שליווה את הקמת המגדלים, עבודה שהפכה לקרש קפיצה לקבלת תפקידים נחשקים בפרוייקטי יוקרה מפורסמים כגון מגדלי סירס בשיקגו ופארק השעשועים הענק "דיסני וורלד" בפלורידה. חברים התבדחו, שכאשר היימן מתחיל לבנות הוא לא מסוגל לעצור...

הוא היה מעורב בהקמתם של שלושה מתוך חמשת גורדי השחקים בארה"ב שגובהם מעל מאה קומות, וניהל עשרות מיזמי בניה ענקיים ומסובכים שעלות כל אחת מהן עמדה על מאות מיליוני דולרים.

והנה כך מספר הסופר שוקי דגן (מובא בספר "החיים והמוות – ומה שביניהם"): לפני כמה שנים פגשתי את בראון באירוע שהתקיים בירושלים. הייתה לי שאלה שעמדה על קצה הלשון. לא יכולתי להתאפק והצגתי אותה בפניו. "מעניין אותי לדעת, מיסטר בראון", כך שאלתי, "מה עבר לך בראש באותו בוקר מר ונמהר כאשר הסתכלת במסך וראית את התמונות הבלתי נתפסות של שני המטוסים הנכנסים בבניינים "שלך" ומפילים אותם לארץ כאילו היו מגדלי קלפים? על מה חשבת באותם רגעים?..."

הוא נעץ בי מבט נוקב ושתק למשך כמה רגעים ארוכים. כשהוא דיבר לבסוף זה היה בקול נמוך ומהורהר. הנה המונולוג שהשמיע באוזני באותו מעמד כפי שהוא זכור לי פחות או יותר: "ראה", פתח ואמר. "הרס מרכז הסחר העולמי לא הטריד אותי מנקודת ראות טכנית. כשאתה בונה למטרת רווח אתה לא מצפה שהבניה שלך תחזיק לנצח. מה שכן זעזע אותי זו המהירות שבה הכל קרה. אתה משקיע 10-11 שנים בבניית המגדלים הענקיים הללו, והכל קורס בתוך עשר שניות. ולא סתם קורס – הבניינים פשוט נמחקו, הפכו לאבק פורח, חור גדול באדמה ותו לא. זה היה משהו בלתי נתפס. ידעתי עד כמה הבניינים הללו היו חזקים ויציבים, כמה טונות של פלדה ובטון. ולמרות הכל, ברגע האמת, כלום לא עזר. ואז אתה שואל את עצמך – אם דבר עמיד ומוצק כמו מגדלי התאומים יכול לקרוס ולהעלם בתוך שניות, על מה כן ניתן לסמוך בעולם

הזה? מה יכול לתת לאדם תחושה של בטחון וקביעות?...".

התהייה הקיומית המנקרת הזו גרמה לחיים בראון ולאשתו ננסי לעזוב את היכלי האקדמיה האמריקאית ולחפש את הרכיב החסר בחייהם בירושלים. "בעבר" כך סיפר חיים, "הקשר שלנו עם ישראל התבטא בביקור חד – שנתי בארץ ובתרומה למגביות היהודיות. הקשר שלי ליהדות היה קלוש עוד יותר והסתכם בעריכת בר מצווה לילדים וביקור בבית כנסת בימים הנוראים. אחרי שהגענו להשתקע בארץ הדברים השתנו. קשה לחיות בארץ ולא להתקרב לאמונה. היום אני שומר שבת וחובש כיפה, לומד תורה ומקפיד במצוות".

אחיי ורעי, הסיפור של חיים בראון הוא הסיפור של כולנו, כולם רואים כעת איך כל מגדלי העולם הזה קורסים בזה אחר זה. כולם מרגישים חסרי אונים, וכבר חז"ל במשנה (סוף מסכת סוטה) צפו את המצב הזה של ערב הגאולה, כאשר כולם יכירו בעובדה ש"אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים", וזו ההכנה לזמן הגאולה, עליה אנו מתפללים ומבקשים כל כך, שיידע כל פעול שח' פעלו ויבין כל יצור שח' יצרו, ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה.

לאחרונה ערכתי קניות בחנות הרחוקה מביתי, מדובר במקום שבו קשה להשיג טרמפ לכיוון ביתי, כשסיימתי את הקניות אמרתי: "ריכונו של עולם אשמח לקבל טרמפ לבית...". לא עברו אלא כשלושים שניות ויהודי אחד

שעמד בצד השני של הכביש הכחין בי, חצה את הכביש במיוחד בכדי לפגוש אותי ואז הוא התעניין איך אני מתכוון ללכת לבית עם כל השקיות העמוסות, אמרתי לו שכעת בקשתי עזרה משמים... הוא אמר לי: בוא לרכב שלי, אני אקח אותך במיוחד אל הבית! נסעתי איתו ובאמצע הנסיעה הוא אמר לי: אני כבר התייאשתי מהגאולה, אמרתי לו: ידידי היקר! למה לך להתייאש? הנה תראה, לא חלמתי מאיפה יגיע לי טרמפ כל כך מהר, אבל הקב"ה פתאום עורר אותך לשים לב אלי, ואף נתן לך פתאום חשק לחצות את הכביש בכדי לפגוש אותי, ואף להיכנס במיוחד עבורי לרכב ולקחת אותי עד הבית! אז למה נראה לך שיש לקב"ה בעיה פתאום להביא לנו גאולה???

נס חנוכה בסופת הביידון

במשך השנים הקדשנו מאמרים רבים לחיזוק ההודיה להשם יתברך בכל הזמנים ובכל המצבים. חשבתי שכבר אין מה לחדש לי, ולכן התפעלתי מאוד למצוא חידוש נפלא, וכפי שתקראו כעת. אומר ה"ישמח ישראל" (מובא בד"ת אמשינוו פר' לך). שהקב"ה מייסר את האדם בכדי שיתעורר לחזור בתשובה, אולם זהו רק לבר דעת שאכן על ידי הייסורים יתן אל לבו לשוב בתשובה, אך אם אינו מתעורר על ידי הייסורים, משפיע עליו הקב"ה שפע ומקווה שיתעורר להכיר טובה וככה יתבייש במעשיו וישוב בתשובה. וכדברי הרה"ק רבי אברהם מפשיסחא זצ"ל על הפסוק "אך טוב וחסד ירדפוני", שהקב"ה רודף את האדם ועוצר אותו מלעשות עבירות, וכשרדיפה על

ידי תוכחת מוסר לא מועילה, "רודף" הקב"ה את האדם על ידי שמרע"ף עליו טוב וחסד, ובזכות זה האדם מתעורר להכיר טובה ולשוב בתשובה.

בעקבות הדברים הנזכרים התחדש לי דבר גדול בס"ד, ואקווה שכיוונתי לאמת. דהנה כשהקב"ה רוצה לעורר את האדם, בתחילה הוא מייסר אותו מעט בבחינת "שמאל דוחה", שב בתשובה מוטב, ואם לאו הרי הוא מרע"ף עליו שפע ומצפה שיתעורר להודות וכתוצאה מזה לשוב בתשובה, שב בתשובה מוטב, אך אם הוא שוכח מהשם יתברך בבחינת "שמנת עבית כשית"? לכאורה לא תהיה ברירה אלא לייסר אותו בייסורים יותר גדולים בכדי שיתעורר לתשובה. ואם כן כמה כדאי להשקיע בתודה והודאה בכל עת ובכל שעה, ומתוך ההודאה לשוב אל השם יתברך ביתר שאת וביתר עוז!

במוצאי שבת ערב חנוכה תשפ"ו הזדמנתי מן השמים לבית אחד מידידי בקריית גת, והנה בדיוק בצאתי משם פגשתי "במקרה" תלמיד מתחזק כבן עשרים שהשתתף בעבר בשיעורים שלי, הוא היה המום איך "פתאום" נפגשנו, ואמר לי: כבוד הרב, נס שנפגשנו, אני חייב חיזוק דחוף". הלה סיפר שביום חמישי בלילה נסע עם רכבו באשקלון, ממש בשעת סופת "בירון" הגדולה, שוטרים עמלו לכוון את התנועה למקומות שבהם אין חשש הצפה, אך התלמיד התעקש לנסוע לכיוון פחות בטוח, הוא נסע כמה דקות עד שלפתע נקלע לתוך הצפה גדולה, כשאינו לו אפשרות להתקדם ואף לא לחזור אחורה, המים עלו

ועלו והגיעו עד הדלת. הוא פנה למשטרה שהבהירה לו שאינה אחראית על תחום החילון, הוא התקשר למכבי אש הפנו אותו לארגון ידידים, ולצערו גם להם לא הייתה אפשרות להגיע עד אליו. כך הוא נותר ברכב שהפסיק פתאום לעבוד, בשעת לילה מאוחרת, כשהקור חודר לעצמות, ארבע שעות הוא נותר ברכב עד שהגיע חילון והוא הצליח לצאת מהרכב.

הרכב נגרר למוסך ועקב העומס הרב אמרו לו שרק ביום ראשון יבדקו את הרכב שלו. והנה הוא נמצא בצער גדול, כיון שלא היה לו ביטוח... ניסיתי בכל דרך לחזק את התלמיד, באמונה שהקב"ה כילה חמתו בעצים ובאבנים, הפח נשבר ואנחנו נמלטנו, ושכסך הכל הקב"ה בא לעורר אותו בעדינות יחסית, ושיבא יום שהוא יגלה איך החושך הביא את האור. כמו כן סיפרתי לו את סיפורו של מהנדס המגדלים כשאני רומז לו על כך שמשמים העבירו אותו "קורס מזורז" להבין עד כמה העולם הזה הוא זמני.

המשכנו בשיחה כשהוא מלווה אותי רגלית לביתי, ולפתע הוא הוסיף שבעצם לא בטוח שהמנוע הלך, יש סיכוי שהתקלקל משהו קטן יותר, ואם כן הוא יצא עם הפסד רק של שלוש מאות שקל, אך אם המנוע הלך זה כבר נזק של עשר אלף שקל, וכבר לא בטוח ששווה לתקן. אמרתי לו: דע לך שכל עוד שהמוסך לא "פסק" שהמנוע נדם, אפשר יותר בקלות לעורר רחמי שמים, כי גם אם אתה זקוק לנס בכדי שהמנוע ישוב לעבוד הן זהו "נס נסתר" ואפשר יותר בקלות לזכות לזה. לכן אל

תוותר, תשקיע תפילה ותקבל על עצמך איזו קבלה טובה לעורר רחמי שמים. הלה התחזק ואמר שמקבל על עצמו שאם המנוע ישוב לעבוד הוא יערוך סעודת הודיה להשי"ת בשילוב שיעור תורה לנוער לחיזוק וקירוב. אמרתי לו שכעת הוא עורר רחמי שמים ויש סיכוי גדול שתפילותינו תתקבלנה.

למחרת ביום ראשון לקראת הצהריים הוא התקשר לבשר על נס של ממש, מהמוסך התקשרו והודיעו שהרכב במצב מצוין, "רק תוסיף מים ושמן ותצא לדרך", ממש נס פך השמן...

עדיין אנחנו בגלות!

עכשיו אנחנו סביב פרשיות "שובבי"ם", קוראים על גלות מצרים ועל הגאולה. כולנו מאמינים שהיינו במצרים ויצאנו משם, אמנם יש אשר חושבים ששוב איננו זקוקים לגאולה נוספת, ובפרט כאשר אנו יושבים על אדמתנו בארץ הקודש. כליל הסדר אנו אומרים "הא לחמא עניא" בארמית ודבר זה עצמו מזכיר לנו את עובדת היותנו בגלות, דווקא כאשר אנו משוחחים על הלחם עוני – בשעה שמצות פריכות וטובות מונחים לפנינו, מצות שעלו דמים מרובים... אז השעה להזכירנו שעל אף הכל עדיין אנו בגלות, עדיין רודפים אותנו, עדיין אנו משועבדים לרשעים, עדיין לא זכינו ל"השיבה שופטנו כבראשונה"...

ומדוע חשוב כל כך שנזכור שאנו בגלות? כדי שנצפה נתפלל ונייחל לגאולתנו השלמה, כדי שנעשה את ההכנות הראויות, דברים אשר

בהימנעותם מתעכבת גאולתנו, אך זאת ועוד, כשיהודי זוכר שהוא בגלות הוא מתייחס לכל הסובב כ"עניין של זמן", וכי בשביל דבר עראי יפסיד את הקבוע והנפלא?! אם זוכרים שאנו בגלות אין סיבה להתלהב מהסביבה המושכת להיפך הרוחניות ומהצלחת הרשעים, שכן אנו זוכרים שעוד מעט והגלגל מתהפך...

אם אבותינו זכו להיגאל ממצרים בזכות ששמרו על שמם לשונם ומלבושם, אות הוא כי זכירת היותנו מיוחדים מקרבת את הגאולה.

המתכחש לעובדת היותנו עדיין בגלות מפריע ומעכב את הגאולה האמיתית, ה' ירחמנו.

ועוד נקודה חשובה, הנה המצה באה לסמל גאולה וחירות. ולכן חובה לאוכלה בהסיבה כבני חורין, ועל אף זאת היא מכונית "לחם עוני" ומזכירה לנו גם את הגלות עצמה. כי האמת היא שחירות אמיתית תלויה רק באדם עצמו, אם בוחר להיות בן חורין מהשיעבוד ליצר אזי גם כשהוא אוכל "לחם עוני" נפשו וכל מהותו "בן חורין".

מי יזכה להיות המשיח

ישנו יסוד שאני אוהב לחזור עליו, נביא אותו עכשיו בקצרה. חז"ל אומרים ש"ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח, וסנחריב גוג ומגוג, אמרה מידת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ריבונו של עולם... חזקיהו שעשית לו כל הניסים הללו – שניצל מסנחריב ונתרפא מחוליו – ולא אמר שירה

לפניך תעשהו משיח?!" (סנהדרין צ"ד ע"א וברש"י). ומדוע לא? מדוע מי שלא אמר שירה לא יכול להיות משיח? וכי היו חסרות לחזקיהו זכויות – הרי השם חשב בהתחלה שהוא ראוי להיות המשיח?

מסביר הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל דבר נפלא (שפ"ח מועדים): כשהמשיח יגיע כולנו נזכה לגלות את הקשר בין כל המאורעות שעברו עלינו, אבל לכינתיים אנחנו נמצאים בתוך חושך, אנחנו לא מבינים מה הקשר בין כל מה שעובר עלינו. אבל אנחנו צריכים להתחזק באמונה, להאמין שיש קשר נפלא בין כל מה שעובר עלינו, וכל דבר מקרב אותנו אל השלמות. זה כמו למשל, יש לך ביד חתיכה אחת של "פאזל", זה נראה סתם קשקוש, משהו שצריכים לזרוק לפח, אבל אתה יודע שזה רק חלק קטן מתוך משחק שלם, וכשתמצא את כל החלקים תוכל להרכיב תמונה יפה, אז אתה לא זורק את זה לפח.

אתם יודעים מי יזכה להיות המשיח? מי יזכה להראות לנו איך כל מה שעבר עלינו קירב אותנו אל השלמות? רק מי שגם עכשיו בתוך החושך הוא חי עם כזאת אמונה חזקה עד שאפילו עכשיו בגלות הוא אומר שירה – כי הוא מרגיש כל כך חזק שיש קשר בין כל מה שעובר עלינו, ושכל דבר שעובר עלינו הוא חלק מהטוב המושלם. כדאי שנזכור שהשירה הזאת היא לא "היסטוריה", זה משהו שקיים כל רגע, כל רגע של אמונה זה "שירה", ושיא השירה תהיה לעתיד לבא, שנאמר "אז ישיר" בלשון עתיד.

ראיתי דבר מתוק מדבש ב"משנת שם משמואל" על ההגדה. אנחנו אומרים בליל הסדר "השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין". ולכאורה מה שייך לומר שעכשיו אנחנו עבדים, הלא כבר יצאנו ממצרים ושוב איננו עבדים אלא להשם יתברך? אומר ה"שם משמואל" דבר מדהים, עכשיו אנחנו נמצאים בחושך וגלות, איננו מבינים למה עושה הקב"ה כך וכך לבניו אהוביו, ועל אף כל ההסתרה אנחנו מתאמצים לעבוד את השם יתברך בלבב שלם ובאמונה שלמה, וכיון שאיננו מבינים את הנעשה אתנו נחשב שאנו עובדים אותו יתברך כעבדים שאינם מקבלים הסבר לכל הנעשה איתם ולכל הנדרש מהם, וזאת בשונה מבנים שהאבא טורח להסביר להם את דרישותיו, ובוודאי גם כשנאלץ להוכיח ולהעניש הרי הוא מסביר ומבאר את דרכו. ואנו מתפללים ומקוים שלשנה הבאה נזכה כבר לעובדו כבני חורין.

לברוך הצרות באמונה

הנה ב"ליל הסדר" את המרור לא אוכלים בהסיבה היות והוא זכר לעבדות ואין ראוי לאוכלו כבן חורין, אך את ה"כורך" שמורכב גם הוא ממרור כן אוכלים בהסיבה, ומה נשתנה? אמרו צדיקים שהטעם לזה כי היות ומצה היא אוכל של אמונה כמו שאומר הזוה"ק, לכן כאשר כורכים את הצרות עם אמונה בכורא אזי נפקחות עיני האדם ורואה שאין כאן "מרור" והכל לטובה (מובא בהגש"פ "באר

הנחמה שבסבל הגלות

חשוב שנדע שסבל הגלות הוא בעצם "נחמה", עם ישראל נמשל לעפר הארץ, על עפר ניתן לדרוך כמה שרוצים, אכן, אבל לעפר יש כוח הישרדות, כמה שידרכו עליו הוא ישרוד, ולעומת זאת הדורכים על העפר סופם להיקבר בתוכו, העפר ייתן להם להכניס את רגליהם עליו אבל כשהם כבר יהיו עמוק בפנים הוא יחפה עליהם ויכסה אותם, עד שסופו לקבור אותם...

בתחילת פרשת שמות מונה התורה את עם ישראל, זאת לאחר שכבר נמנו בפרשת ויגש, ומשום מה, אומר רש"י: "אף על פי שמנאן בחייהם בשמותן חזר ומנאן במיתתן להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם", מדברי רש"י בפשטות משמע שהעניין לחזור ולספור את בני ישראל הוא משום שאף שספרן כשהוציאן – היינו בתחילת הגלות הרי שמרוב אהבתן רוצה לחזור ולספורן כשמכניסן – היינו בסיום הגלות, תמה רבי שלום שבדרון זצ"ל ("לב שלום" תחילת שמות): אם רצון ה' לחזור ולספורן בסוף הגלות – מדוע לספור אותם בתחילת הפרשה שבה מתואר הגלות והשיעבוד, הלא היה עדיף למנות אותם בסוף הפרשה, שם מתחילה השתלשלות הגאולה? אומר רבי שלום זצ"ל: "קושי השיעבוד הוא עצמו התחלת הגאולה", הלא נגזר על בני ישראל בכרית בין הבתרים להיות במצרים ארבע מאות שנה, ולמעשה היו רק כמניין רד"ו, כיון שהקב"ה ברחמיו חישב את קושי השעבוד הגדול וגודל הצרות

אחד התלמידים התקשר וסיפר: בלומדי בישיבה שמעתי ממכם סיפורי השגחה רבים בעניין הפרנסה אצל האברכים, ותמיד שאלתי את עצמי האם גם אני אזכה לראות מקרוב דברים שכאלה. והנה, ממש בימים האחרונים ראיתי מקרוב השגחה מיוחדת. יצאתי מביתי עם הרכב ובאמצע הדרך הוא הפסיק לעבוד, הזמנתי גרר שייקח את הרכב למוסך, הגרר עלה לי 250 ש"ח, נכנסתי למוסך והמתנתי במתח לשמוע כמה יעלה התיקון, לאחר זמן התבשרתי שיש תקלה במנוע והתיקון יעלה 1000 ש"ח, הדבר הזה הלחיץ אותי, מדובר בסכום של רוב המלגה החודשית של ה"כולל", אך התחזקתי באמונה שהכל לטובה, ואם כבר נגזר הפסד כלכלי צריך להודות להשם שזה מגיע בלי כאבים ובלי ייסורים נוספים. נעמדתי במוסך ואמרתי "מזמור לתודה", להודות להשם שבוודאי עשה איתי רק טוב, כי הרי השם יתברך תמיד אוהב אותי. לפתע פגשתי בחבר שבדיוק גם הוא הגיע למוסך, הלה שמע על מצוקתי ונתן לי 250 ש"ח ממעשרדות, יצאתי מהמוסך ושכתי הביתה, לפתע הפלאפון שלי צלצל ממספר לא מוכר והמתקשר אמר לי כך: "שלום וברכה, אני חבר של חמייך, ולא התאפשר לי להגיע לחתונה שלכם (לפני חצי שנה!...), כעת אני נמצא בשכונתכם וברצוני לתת לכם מתנה לחתונה", הלה נפגש איתי ונתן לי מעטפה עם אלף ועשר ש"ח, אלף הבנתי מיד שזה הגיע משמים לכיסוי הוצאות תיקון הרכב, וכנראה שעוד עשר קיבלתי כפיצוי על העוגמת נפש...

מהשעבוד אך עדיין אנו בעול הגלות בתור כפרה אשר מזככת אותנו, והיא – הגלות – היא בעצמה נחמה עבורנו.

מִרְנָה בֶּן אִישׁ חַיִּי זצ"ל מביא בביאור חישוב הקץ מהלך חדש, אשר יש ממנו מוסר השכל חזק, הוא מביא משל לאב שהורה לבנו לעסוק בלילה באיזו עבודה, וכגון לפנות מחסן אשר עמוס בדברים רבים וכבדים, האב שידע כי זוהי עבודה קשה עזר לבנו בחסות החשכה, ללא שישים לב לכך, וכך כשהבן סוּחַב משאות כבדים האב עוזר לו מאחוריו... והנה בבוקר בא הבן להתפאר על שהצליח לפנות את כל המחסן... הוא הדבר שהיה עם אבותינו במצרים: זמן ארוך הועיד להם הקב"ה לתקן את התיקונים הנצרכים על ידי הגלות, אולם בפועל הקב"ה עבר בארץ מצרים והאיר את אור שכינתו, וברגע אחד הופיע שם קדושה שתקנה והשלימה את הכל, עד שכבר יכלו להגאל. והפסוק אומר "שימורים לכל בני ישראל לדורותם" – לא רק בגאולת מצרים נעשה כך אלא בכל דור ולכל אדם, מי שעושה מה שביכולתו מסייע ה' בעדו, כי "הבא ליטהר מסייעין אותו" (בן איש חי, פניני הבא"ח פר בא).

לפחות שני דברים ניתן ללמוד מדברי הבן איש חי:

א] פעמים רבות אנו בטוחים שאנחנו עשינו איזה דבר, עלינו לזכור שגם אחרי שקיבלנו כוחות מה' פעמים רבות הכח שקיבלנו אינו מספיק לעשיית דברים מסוימים, וה' הוא שבא ועזר לנו בצורה נסתרת – בחסות החשכה...

במקום אורך הזמן, ומעתה נמצא, שקושי השעבוד הנורא – הוא הוא שגרם למהר את יציאתם של בני ישראל ממצרים, והוא שהחיש את הגאולה, אם כן נאה למנות את ישראל בתחילת השעבוד הקשה, שכן הוא הוא התחלת הגאולה... "שהקב"ה חשב את הקץ".

ומכאן לימוד נפלא, ממשיך רבי שלום, לפעמים אדם חי בצרה מתמשכת, והוא עומד ומעתיר בתחנונים לפני ה' ומצפה שיפסקו צרותיו, והנה להיפך, לא רק שצרותיו לא מתפסקות, אלא הם מתמשכות ומתגברות יותר, אמנם מקודם למדנו שלפעמים הגלות עצמה היא התחלת הגאולה, אם הקב"ה גורם ליותר סבל, על כרחך שהוא רוצה בעקבותיו לזרז את היציאה ממנו, שהגלות עצמה כמו גם כל סבל ורדיפה יהווה התחלה לגאולה.

לאור האמור נוכל אף להבין מה שמתחיל בעל ההגדה לספר בגנות אבותינו שבתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו וכו', שמבאר בזה המהר"א ל צינץ זצ"ל (ברכת השיר על הגש"פ) דהנה הבן הרשע שואל "מה העבודה הזאת לכם", ופירוש שאלתו מה תועלת יש לכם בצאתכם חופשיים, אחר גודל העמל והיגיעה שהיה לכם במצרים, הלא גם עכשיו אתם נמצאים בסבל עול הגלות, והתשובה האמיתית היא שמתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו וכו' ואין אפשרות לשוב לשורש הקדושה כי אם על ידי הגלות "ועל ידי הגלות מברדין ומלקטין וחוזרין ניצוצי הקדושה לשורשן, ואז יכולע המוות לנצח", זוהי התשובה, יצאנו

[ב] שלא נירתע מלשאוף ולעשות השתדלות להתעלות במדרגות גבוהות ברוחניות, כי את מה שלא נוכל לעשות יעשה הקב"ה עבורנו, אם רק נעשה את מה שנוכל, כי "הבא ליטהר מסייעין אותו", וכך נגיע לדרגות שנראה לנו שאנו רחוקים מהם.

כמה שווה התמונה

הרה"ק המגיד מקאזניץ זצ"ל מבאר מדוע בזמן קריעת ים סוף נבקעו כל מימות שבעולם, כי באותו הזמן כל המקומות הסגורים והחסומים נפתחו, ללמד שכך יכול תמיד השם יתברך להוציא את האדם מכל המייצרים והמחסומים (מובא בד"ת תוא"י). ובודאי בכל שנה אפשר לזכות לזה בשביעי של פסח, לצאת מכל המייצרים והמחסומים, לזכות לחרות בכל המובנים, ובפרט לחרות רוחנית.

גם כשיש מחסומים גדולים והכל נראה רק חשוק, אל ייאוש! דווקא מהאפילה זוכים להגיע לאורה גדולה. פעמים רבות אנחנו מתפללים, ומיד לאחר מכן המצב נהיה רק יותר גרוע... ברור שזהו ניסיון האם נסמוך על השי"ת, או שמא חלילה נתייאש ונפסיק להתפלל. ומביא הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א משל למה הדבר דומה, לאחד שבא לנקוש על דלת חברו, הוא שם לב דרך העינית שבדלת שיש אור בבית, אך משנקש בדלת לפתע האור נעלם, הסיק הנוקש שבעל הבית מתעלם מדפיקותיו והולך לישון... אך באמת בעל הבית ניגש לפתוח את הדלת, ורק משום שהוא התקרב אל הדלת נסתרה העינית... ללמדנו שדווקא לפני שדלת הישועות נפתחת

יש חושך... כמו שרגע לפני ישועת ישראל במצרים המצב נהיה רק יותר גרוע...

ובאמת הכעיה שלנו היא שפעמים רבות אנחנו רואים את החושך הזה ופשוט מתייאשים ובורחים... מפסיקים לצפות לישועה ונכנסים לייאוש, ואז הקב"ה בא לפתוח את דלת הישועות אך לצערנו אנחנו כבר לא נמצאים ליד הדלת... לכן חשוב מאוד לא לאבד את התקווה אף לא לרגע, וגם אם התפללנו ואנחנו רואים פתאום "חושך" נמשיך להתפלל ולקוות לישועה, כי הקב"ה מושיע רק את מי שמקווה לישועתו ולא מתייאש.

מספרים על אדם אחד שהיה מנהל עסק גדול, יום אחד הוא נקלע לקשיים גדולים והסתבך כלכלית עד שכמעט נאלץ להכריז על פשיטת רגל, הוא לא היה מסוגל להכריז על כך, ונכנס לדיכאון גדול, הוא יצא לטייל בפארק הסמוך לביתו בכדי לשאוף קצת אוויר, כשכולו מוטרד ומודאג התיישב לנוח על אחד הספסלים ולפתע שם לב שמישו עומד עם מצלמה גדולה ומצלם אותו, הוא גער בצלם והודיע לו שיתבע אותו לדין אם יפרסם את התמונות, הצלם אמר לו: לא חשבתי לרגע לפרסם את התמונות בלי רשות, אני מציע לך מאה אלף דולר תמורת אישור שימוש בתמונה שלך, הלה חשב שהצלם חומד לו לצון, אך הצלם הסביר לו שחברת פרסום רוצה לפרסם תרופה לדיכאון, הם מחפשים תמונה "טובה" של אדם שנראה בדיכאון, בכדי לפרסם כך: מדוכא? קח את התרופה והכל יעבור... הם ניסו לצלם כמה דוגמנים

אבל התמונות לא יצאו מספיק טובות, המצולמים לא נראו מספיק בדיכאון... "ופתאום עברתי כאן וראיתי את הפרצוף שלך, לדעתי זה התמונה הכי מוצלחת שיכולה להיות, תרוייח עליה הרבה כסף"... הלה ברגע הראשון חשב להתרגז על ההצעה, אבל בסוף הבין שזה יכול לעזור לו לצאת מהמשבר הכלכלי, אז הוא התמקח על הסכום ובסוף בתמורה למאתיים אלף דולר חתם חוזה על שימוש בתמונה.

בקושי עברו שבועיים, והוא קיבל פנייה מחברת פרסום מתחרה שגם הם רוצים להשתמש בשירותיו כדוגמן... מהר מאוד הוא מצא עבודה חדשה המכניסה סכומים הרבה יותר גדולים... אותו אדם ראה בחוש איך דווקא האפילה שהביאה אותו לדיכאון הגדול היא עצמה זו שהביאה לו את הישועה הגדולה. (מובא בעלון "שלום לעם")

מטחנת קמח בבלא

אשאל אתכם שאלה: היינו במצרים עבדי פרעה ובחסדי שמים יצאנו משם על מנת להיות עבדי השם, אז ברור שכולם מעדיפים להיות עבדי השם במקום להיות עבדי פרעה, אך עדיין וכי לזאת יקרא "יציאה מעבדות לחרות", הלא גם עתה אנחנו עבדים?

אסיר אחד ביפן נגזרו עליו שלושים שנות מאסר, שלושים שנים לשבת על הרצפה בתוך תא קטן ובודד. הוא דפק את הראש בקיר מדוב שעמום ותסכול. כך עברו עליו עשר שנים קשות, עד אותו יום מיוחד שבו נערכו

חגיגות ניצחון בממלכה. שר בית הסוהר ערך ביקור אצל האסירים ושאל אותם במה יוכל לעזור ולהקל עליהם. מיודענו שמח שלמישהו בכלל אכפת ממנו, והוא ביקש מהשר בקשה מיוחדת: "אדוני השר, נותרו לי עוד עשרים שנה משעממות ומתסכלות כתא הזה, אשמח אם כבודו יסדר לי עבודה בהתנדבות, כך לפחות ארגיש סיפוק וסיבה לטובה לקום בבוקר", השר השיב בקצרה: "החל ממחר אתה תהיה טוחן קמח", האסיר הודה בהתרגשות לשר והמתין בהתרגשות ליום המחר, ואכן למחרת נכנס אחד הסוהרים אל התא כשהוא תופס בידית גדולה של מטחנת רחיים ואותה הוא הבריג לקיר. האסיר שמח שבקשתו התקבלה וניסה לשאול את הסוהר באיזה שעות מניחים גרגירי חיטה בתוך הרחיים ואיך בדיוק מפעילים את המטחנה, אך הסוהר מיהר לצאת וטרק את הדלת בחופזה.

האסיר לא נתן לעצמו מנוחה ובמשך עשרים השנים הבאות הוא כמעט לא עצם עין, הן כל רגע של עבודה יכול להביא יותר קמח לבני המדינה, הוא עמל קשה והרים את הידית והוריד, סובב הלוך ושוב, העיקר שלא יחסר קמח במדינה...

עשרים שנה חלפו והגיע היום בו פתחו את התא שלו ושלחוהו לחופשי, האסיר ביקש מהסוהרים לראות את הרחיים הנמצאות כתא הסמוך, הסוהרים לא הבינו על מה הוא מדבר, הוא שב וביקש להיכנס לרגע לתא הסמוך, בקשתו התקבלה, הוא נכנס לתא והבחין בקיר בכורג שהחזיק את ידית המטחנה

המדומיינת... במילים אחרות: כעת הוא הבין שעשרים שנה הוא לא טחן קמח אלא אוויר... כשהבין מיועדנו מה הוא "לא עשה" במשך עשרים שנה, הוא פשוט התמוטט וחטף שבץ רח'ל.

את הסיפור הזה קראתי בעבר בעלון הנפלא "שלום לעם", כשהמסר שלו יכול מאוד לעזור לנו. אנשים מסוגלים לעבוד קשה למען דבר שיש לו תכלית, לעבוד ולקבל סיפוק, לזאת ניתן אפילו לקרא "חירות", כי ככל שאדם מוצא יותר עניין וסיפוק בעמל שלו כך הוא שמח וחש כבן חורין, אך עבודה ללא תוצאה, עבודה שאין בה תכלית, זו אכן "עבודת פרך", וזה בדיוק מה שעבדו עם ישראל במצרים, בנו ערים גדולות ומיד שברו אותם המצריים, והורו להם לשוב ולבנות את הערים, על מנת ששוב יפרקו אותם... ממש "לטחון אוויר", וכיון שזו עבודה ללא תכלית מכונית היא "עבודות".

לכן נוכל להבין שעם ישראל ביציאת מצרים יצאו מעבודות ללא תכלית, אל חרות, שאינה בהכרח מנוחה, אבל היא בהחלט עבודה שיש בה שמחה וסיפוק אדירים. עד שאמרו על העמל בתורה, שדווקא ככל שמעמיק ומתאמץ יותר על עמל התורה כך הוא נחשב ל"בן חורין", עד שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

מיהו בן חורין

ובאמת שיעבוד מצרים היווה עבורנו הכנה והרגל לעמול ולעבוד קשה, אך במקום לעמול

בעבודת פרך - להחליף זאת בעמל על התורה ועל העבודה. וכפי שאומר הזוהר הקדוש: "וימדרו את חייהם היא התורה כי הם חיינו, בעבודה קשה דא קושיא, בחומר דא קל וחומר, ובכל עבודה בשדה דא ברייתא, ובלבנים דא ליבון הלכתא". ולכן מי שעמל על התורה יכול לחסוך מעצמו את כל הטרדות והיגיעות בענייני העולם, על דרך "הלוקח על עצמו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ" (ועיין באריכות ב"תורה אור" ח,ד).

וכפי שהרבה פעמים אני חוזר ואומר: כל אחד נגזר עליו כמה טרדות ויגיעות הוא יעבוד בעולם הזה, לא פחות ולא יותר, אשרי מי שרץ לעמול בתורה ולגמול חסדים, וכך הוא "מבזבז" את מכסת הריצות והטרדות שנגזרו עליו למען דברים רוחניים וטובים, ובכך הוא חוסך מעצמו קשיים אחרים, והרי הוא בן חורין אמתי. כך גם היה עם שבט לוי שלא התפתו להצעת המשכורת שהציע פרעה בתחילה, והעדיפו לקבל עול תורה, ולכן גם כששעבד פרעה את כולם בפרך, הרי שאת שבט לוי הוא לא הצליח לשעבד!

אצטט בזה דברים מתוקים מהרה"ק ה"חידושי הרי"ם זצ"ל (ספר הזכות ליקו"ח תלמוד תורה) וזה לשונו: "מתנות טובות שנתנו על ידי יסורין להנצל מיסורים אחרים ח"ו, מוטב שיבואו עליו היסורין בכח של תורה, היינו מה שמיגע את עצמו להבין הפשט מגמרא ומתוספות, וכל שכן היסורים שיש לו מהאלוקות לבוא אל האמת, וזה שקשה לאדם ביותר ויש לו יגיעות לבא אל האמת זה פועל העיקר, כמו שכתוב מקשה תעשה המנורה".

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

הקהה את שיניו

ב"הגדה של פסח" אנו קוראים: "רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם, לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה הקהה את שיניו ואמור לו, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, לי ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל". מה כל כך רע בשאלת הרשע? ומדוע יש להכות את שיניו? ומה עוד שבתורה דווקא כתוב שיש להשיב ולומר לו "זבח פסח הוא להשם", מדוע אם כן בעל ההגדה מורה לנהוג עם הבן הרשע בצורה שכזאת?

ראיתי בכל זה רעיון נפלא (עפ"י הגש"פ תורות ותפילות), שהנה הבן הרשע עסוק כל הזמן בשאלות וקושיות על ענייני עבודת השם, כשבאמת שאלותיו נובעות מתוך חוסר התבטלות וכניעה לחכמים, הוא לא מסוגל לעבוד את השם לפי מה שהרבנים מדריכים אותו, ומשום כן משיבים לו, "זבח פסח הוא להשם", כל עניין עבודת השם זה לזכות את היצר וה"אגו" שלנו, ומי שבא עם החלטה למסור את נפשו להשם יתברך, תיכף ומיד נעלמים לו כל ה"קושיות" שהם בעצם התחמקויות מקבלת עול. אך הבן הרשע שרוצה לעבוד את השם לפי "הראש שלו", הרי שאינו מקיים את ה"זבח פסח", ובוודאי אילו היה שם לא היה נגאל, כי גם לא היה מתבטל למשה רבינו ע"ה, ולכן הקהה את שיניו.

ה"קדושת לוי" מביא ביאור נפלא מדוע יש להכהות את שיניו של הבן הרשע? שכיון שהעולם נברא בשביל הצדיק וכולם נבראו לשרתו, לכן מסר הקב"ה את כל העולם בידי הצדיקים, וכל מי שזוכה להתבטל לצדיקים ולשרת ולסייע בידם, הרי הוא "מאמין בעיקר", שהצדיק הוא עיקרו של עולם, כי בשבילו נברא העולם, אך הרשע שמזלזל בעבודת הצדיק ומתייחס כאילו היא עבודה פרטית בבחינת "לכם ולא לו", הרי הוא כופר בעיקר ושורש הבריאה, אשר הכל נברא רק בשביל הצדיקים, ואף אתה הקהה את שיניו. וממשיך ה"קדושת לוי" וזה לשונו: "דבאמת אסור להצדיק להתפאר בעצמו ולומר בלבו שמעשיו מגינים על העולם, ונותן מזון לכל הברואים, כי הצדיק כל המעשים אשר עושה הכל מעט בעיניו נגד חסדי השם אשר עושה עמו. אך לכל זאת הותרה הרצועה לפי הוראות השעה הזאת להקהות שיניו של אותו הרשע, נתן לו התנא רשות להצדיק להתפאר נגדו, וזהו שאמר ואף אתה הצדיק שאין לך להחזיק בענין לגדול ולומר בלבך שמעשיך מזכה כל זרע ישראל והכל ניזונין בזכותך וכל העולם לא נברא אלא בשבילך, אבל נגד הרשע הזה רשאי להתפאר נגדו ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, שכל הניסים והנאות של מצרים הכל לא היה אלא בשבילו, וכל מה שטרח השי"ת בבריאת כל העולמות ובכל הנאות והניסים והיד החזקה אשר עשה עמנו הכל היה בשבילי אבל לא לך, ואילו היה שם לא היה נגאל, ובזכותי נצלת".

שבסכיבתם, כי האמת היא שמה שהם הגדולים זוכים לכל כך הרבה ברכה והצלחה הוא בזכות שהקטנים תלויים בהם, וזהו "יברך יראי ה' הקטנים", ובזכותם יושפע הברכה "עם הגדולים". וזהו דומה למה שהזכרנו מקודם שכל השפע מגיע בזכות הצדיקים והעמלי תורה.

לכן כל כך עצוב שבדורנו ישנם הרבה עמי הארצות שאומרים "מה מועילים לנו לומדי תורה", ואינם מבינים שרק בזכות מגיע להם כל השפע הרכה וההצלחה.

עבד נאמן קראת לו

לא העיקר הוא הכמות אלא "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים". העיקר הוא לכוון את עצמנו אל עבר היעד הנכון – התקשרות והתבטלות אל השי"ת. וזו הייתה מעלת אהרן הכהן ע"ה המוזכרת בפרשת בהעלותך "ויעש כן אהרן", שאומר רש"י ז"ל "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה". לשמור על היעד הנכון בלי להסתנוור ולהתבלבל מה"אורות" ולו אפילו מאור המנורה... וכפי שנאמר "אל מול פני המנורה יאידו שבעת הנרות", הנרות יכלו להאיר אור הרבה יותר עוצמתי אם היו פונים לכיוונים אחרים, אבל השי"ת רוצה את ה"זבלבד שיכוין ליבו לשמים", לכוין את כל הנרות לכיוון השכינה הקדושה.

המרגלים וקרח שהיו צדיקים וחכמים טעו בעניין הזה, הם שכחו שהעיקר הוא "אל מול פני המנורה יאידו" – להתבטל לקב"ה. ומתוך שכחת רז ה"נעשה ונשמע" חשקה נפשם

בעניין זה אני נזכר בדברי מו"ר הגה"צ רבי נסים מויאל זצ"ל [יומא דהילולא ו' בשבט] על דברי רש"י ע"ה בתחילת פרשת ויצא וז"ל "ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה". ובמה בא לידי ביטוי הודו והדרו של הצדיק? מכאן הרב מויאל זצ"ל ("מנחת עני" פד' ויצא) שכאשר הצדיק בעיר הדבר משפיע על כולם לטובה לא רק מבחינה רוחנית אלא אף מבחינה גשמית! שיש שפע ברכה והצלחה בעיר בזכות הצדיק, וזאת מחמת שהיכן שהצדיק עובד את השי"ת שם יש הוד והדר של השכינה הקדושה, ובזכות זה ישנם השפעות לטובה על כולם.

למה דינה לפני ישועה

ראיתי בתורת מרן ה"שבט הלוי" זצ"ל (הגש"פ שבט הלוי) חידוש על הפסוק בהלל "קול רנה וישועה באהלי צדיקים", ושואל מרן דהלא רק אחר שמגיעה הישועה באה הרינה והשמחה, ומדוע אם כן מוזכרת הרינה עוד לפני הישועה? והוא מיישב דכאן מדובר ביראי אלוקים וצדיקים שהם מרגנים אל השם יתברך עוד טרם באה הישועה, ועודם בשעת צרה מודים לקב"ה בשמחה על כל אשר עושה עמהם!

עוד ראיתי שם שהנה כל השפע ברכה והצלחה מגיע דרך יראי השם הגדולים, כי בזכותם כולם מתברכים, ובפרט מי שדבק בהם זוכה להתברך, וזה מה שרמז בפסוק בהלל "יברך יראי ה' הקטנים" בזכות "עם הגדולים" – בזכות שהם דבוקים בגדולים. אך יש בזה עוד רמז שגם הגדולים אל להם לזלזל בקטנים

רגיל היה מו"ר הגה"צ רבי נסים מויאל זצ"ל להזכיר את התפילה בשבת בה אנו אומרים "ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו", כשהוא מוסיף שאין מתנה יותר גדולה מאשר שהקב"ה מכנה מישהו בתואר המיוחד "עבד נאמן".

ידועים דברי חז"ל שאם הרב דומה למלאך ה' יבקשו תורה מפיו, וכי מישהו יודע איך נראה מלאך? אם כן איך אדע האם הרב אכן דומה למלאך? השיב וביאר הרה"ק בעל ה"להבת דוד" מביאלא זצ"ל (מובא בקונטרס "נפשי גאלה" נח פ"ו) כך: כל מהותו ומציאותו של מלאך היא אך ורק קיום רצונו יתברך בעולם, למלאך אין שום נגיעה בעבודתו מעבר לרצון לקיים את השליחות כרצון המשלה, כי הרי אין לו מציאות אחרת מלבד זה, עד כדי כך שכאשר הוא מסיים את תפקידו בטל ועובר מן העולם. וזה מה שהורונו חז"ל, מי הוא זה הרבי ממנו תקנה ותקבל דברי תורה, כזה רב שאין לו כל מציאות אחרת מלבד רצון ה'! מרב שכזה הדומה למלאך ה' תורה יבקשו מפיהו.

כל אחד שזכה להכיר ולו במעט את הגר"נ מויאל זצ"ל זכה לראות מה הפרוש "רב הדומה למלאך", ההתבטלות שלו לבורא עולם, כשתמיד היה שגור על לשונו "לעשות רצונו כרצונו", וזה היה כל מהותו וחיותו, לכן לא פלא שאף למוסדותיו הקדושים קרא בשם "למען שמו באהבה", כי הרב זצ"ל לא חשש מאף אחד בעולם, ולא חיפש לעשות רושם על אף אחד, ולהיפך, כשרק חשש שרוצים לכבד אותו הוא ברח מזה כבוד מן האש. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

להתעלות לדרגות ותפקידים רוחניים גבוהים יותר, וזאת במקום להתבטל לרצון השי"ת. ובאמת כל "עובד השם" מוצא את עצמו פעמים רבות עם חשק גדול לעלות בהר השם ולעשות מעשים גדולים ונשגבים, אך בפועל הוא נתקל במניעות גדולות, ועליו לדעת שהעיקר הוא לעשות את מה שהשם רוצה ממני באופן אישי, ודווקא את מה שהוא יתברך רוצה כעת שאעשה. ואם כעת הוא יתברך רוצה בעבודה "פשוטה" אז כעת רק ככה אפשר לעבוד אותו ולעשות לו יתברך נחת.

אף ההתקשרות אל הצדיקים יש בה משום ביטול, כי היות שהצדיק בטל לגמרי לקב"ה [ולכן אף הקב"ה שומע לו ש"צדיק גזור והקב"ה מקיים"], לכן יש מעלה גדולה להתבטל לצדיק, שבוה זוכים אף להתבטל לקב"ה וזוכים לקשר של קיימא אתו יתברך. ומשל למה הדבר דומה, לאחד שרוצה להשקות את הגינה שלו, אלא שקשה לו להשיג צינור גדול שיביא באופן ישיר מים מהברז שבבית עד הגינה, לכן הוא נאלץ לחבר שתי צינורות יחד, הרי כל שחיבר את הצינורות חזק כמו שצריך שוב יזרמו המים באופן מושלם בדיוק כפי שהיו זורמים אם היה משתמש בצינור אחד ארוך. לכן כל מה שצריך הוא שיהיה באמת חיבור חזק של "ביטול" בינו לצדיק ושוב יהיה מחובר לקב"ה. זו הסיבה שזכה דווקא יהושע בן נון ע"ה למלאות את מקומו של משה רבינו ע"ה, כי אף שהיו תלמידי חכמים הרבה יותר גדולים מיהושע, אבל רק הוא היה "נער לא ימיש מתוך האהל", רק הוא לא עזב לרגע את רבו מתוך ביטול וחיבור אמיתי.

סיפורי חיזוק

אין יאוש בעולם כלל!

הנערה נתקפה חלחלה, דברי הנאצי היממו אותה לחלוטין. היא נותרה עומדת דום באימה ובבעתה, מעולם לא חשה את מלאך המוות קרוב ומאיים כל כך. יכולה היתה לשמוע את קול נשיפותיו ולהבחין בהבל היוצא מפיו.

לפתע הפסיק הנאצי לצחוק ופניו הרצינו. "כיצד נכנסת לכאן", שאל. הנערה מבוהלת ומפחדת, לא יכלה להוציא הגה מפיה. ומבלי מילים הצביעה לפניו על השביל הראשי המוליך לבית. "והכלבים לא נבחו אפילו? כל הכלבים שתקו לך, יהודונת?!!" – שאל הנאצי. "הכלבים???" רק כעת היא הבחינה בעשרות כלבי רוטוילר ואמסטף גרמניים המשוטטים בחצר. אילו היתה מבחינה בהם קודם לכן, לא היתה מעיזה להיכנס.

הנאצי צמצם מבטו ושתק, ההתרחשות העל טבעית הדהימה אותו. הכלבים שלו מאולפים מספיק כדר לקרוע לגזרים כל זר המנסה להתקרב פנימה. היתכן כי לנערה שלפניו כוחות כישוף ושליטה שלא מן העולם הזה?!

לפתע עלה בדעתו רעיון מבריק: "השארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי. אם שוב לט יפגעו בך הכלבים לרעה – אגן עליך במשך כל זמן המלחמה!"

הגרמני נתן לנערה מיטה לישון, אך למותר לציין כי היא לא הצליחה לעצום עין. מראות נוראות הצטיירו מול עיניה: ראתה את עצמה יוצאת לשביל, והכלבים האימתניים מסתערים עליה, קורעים את בשרה לנתחים נתחים. החא חשה בגוב האריות ממש, יודעת שמחר בבוקר

הרבנית סרנא, אשת ר' חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון בגאולה, היתה ניצולת שואה. את הסיפור המופלא של נס הצלתה ממלתעות החיה הנאצית, סיפר הרה"ג ר' מנחם שטיין שליט"א:

כשפרצה מלחמת העולם השנייה, היתה היא נערה צעירה, אט אט החלו להתבהר העובדות על הנעשה ליהודים, בגיא ההריגה הנאצי הרצחני. כשהועלתה לרכבת המובילה למשרפות הנודעות לשמחה – החליטה להמלט בגפה ולברוח לשדה הפתוח, בו רצה במשך שעות ארוכות, מחפשת קורת גג בטוחה, כדי להניח בה את כף רגלה במהלך ריצתה בשדה ראתה מרחוק וילה בודדת, נשימותיה היו כבדות כשנקשה על הדלת: "אנשים טובים הצילו אותי!" בכתה ודפקה, מקווה לפגוש בכני אדם בתוך המהומה החייתית שסביבה.

לבסוף נפתחה הדלת. האיש שלפני היה לבוש בגדי בית קלים ולא מדים, אך שפמו המזדקק והמבט הכחול והקר שנעץ בה, לא השאירו מקום לאשליה. היא העזה לדרוך בפתח ביתו של נאצי. ולא נאצי רגיל, כי אם המפקד הנאצי האזורי... הוא אמר רק מילה אחת: "יהודיה?!" רגליה של הנערה הצעירה נתקפו ברעד בלתי נשלט, והיא נשענה על הקיר, כדי ללא ליפול. "הצלה את מבקשת?!" הוא צחק כאילו שמע זה עתה את אחת הבדיחות היותר מבדיחות בחייו. "יהודיה טיפשה... את כל הדרך עשתה, בשביל לתת לי לסיים את העבודה בקלות".

תצע למסע – שהוא כנראה המסע האחרון בחייה... שלום לך עולם, כלום לכם תכניות העתיד.

הכר הפך ספוג דמעות. היא חשה נפרדת מהעולם. בכל כוחה התאמצה להאמין כי אבא שבשמים עימה, ויעמוד לצידה גם ברגעים הקשים המצפים לה. היטב הבינה כי בדרך הטבע הדבר חסר סיכוי לחלוטין, ובכל זאת לא הרפתה ממחשבת האמונה, מהביטחון כי בורא עולם יכול לתת מחסום ורסן גם בפי הכלבים האימתניים והאכזריים ביותר...

השחר הפציע והיא טרוטת עינים, מטוהרת, מוכנה לכל אשר ישית עליה מלכו של עולם – ועם זאת כמהה לחיות. בני משפחתו וחבריו של הנאצי האכזר התייצבו בחלונות הבית ועצרו את נשימתם כשעמדה בפתח, מוכנה לצאת למצעד המוות הפרטי שלה, הם הציצו מן החלונות ומן החדרים, נכונים למחזה הנדיר המתוכנן של קריעתה לגזרים.

היא לא מביטה לצדדים, ליבה מפרפר בחוזקה, אך מוחה היה אחוז במחשבות אמונה. עשתה צעד ראשון, ועוד צעד, ועוד אחד – ושום כלב לא זע ממקומו.

באצילות התקדמה במהלך השביל, שומרת על קצב הליכה רגיל, לא מהיר מידי ולא איטי מידי, קדימה. קדימה. בלי לחשוב. רק כשהגיעה לשער התירה למעיין הדמעות לנבוע מעיניה.

המפקד הנאצי אמד נדהם ושפשף את עיניו בתדהמה. עשרות כלבים מאולפים, שידעו 'לטפל' בכל זר שהתקרב, אף אחד מהם לא נע ולא זע לכיוון הנערה הזו, כנראה יש לה שמירה מיוחדת...

את הבטחתו קיים במלואה. לאורך כל ימי המלחמה, שהתה הנערה בביתו, והוא ששמר עליה מכל אימי המלחמה ומוראותיה.

לימים עלתה אותה הנערה ארצה, ונישאה לגאון רבי חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון. סיפור זה בא ללמדנו, שגם בגוב האריות או במלונת הכלבים, ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל יתייאש מן הרחמים. ליהודי יש בכל מצב ובכל צרה על מי להישען, יש לו במי לבטוח. אבא שבשמים לצידו, הוא משדד מערכות עולם ומשנה את כל טבע הבריאה, כדי להציל את בניו! (מוכא בספר "ירום ראשי").

שעשה לי כל צרכי

בין העומדים בשורה הראשונה לקבל את הרב בברכת שלום, עמד גם הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רב בית החולים בזמנו וכיום רבה של אחוזת ברכפלד. הוא לא המתין לברכת שלום בלבד, עז היה רצונו לפרוש בפני גדול הדור שאלה הלכתית, אותה נשאל הבוקר על ידי אחד המטופלים. מכיוון שלא ידע כיצד לענות, המתין להזדמנות לשאול את פוסק הדור כיצד יש להורות.

מספר הגר"א קובלסקי שליט"א: היה זה בלובי הכניסה למרכז הרפואי 'מעיני הישועה'. מסדרונות בית החולים לבשו חג, הצוות הרפואי היה נרגש, המאושפזים ובני המשפחות המתינו כבר לרגע הגדול. בשעה היעודה הגיע מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל לבקר בבית החולים שנוהל בהכוונתו, והכל היו נרגשים לקראת ביקורו של גדול הדור.

לקראת תום הביקור המדומם, ניגש הרב זיכרמן אל הגאון הרב וואזנר, ופרש את השאלה. מדובר ביהודי מבוגר יחסית, הסובל כאבים שונים ומשונים בכל חלקי גופו. הוא מרותק למיטתו, זקוק לעזרת הצוות הרפואי בכל פעולה קטנה כגדולה, וימיו ובעיקר לילותיו הפכו לבעין סיוט מתמשך, כשהוא לא מסוגל לסייע לעצמו בכלום, ממש כך. 'האם אני יכול לברך' שעשה לי כל צרכי? והלא אני מוגבל כל כך, אין בכוחי לדאוג לצרכי כלל?' שאל החולה.

כשמוע הרב וואזנר את השאלה, לבו הגדול כבר הבין דבר מתוך דבר ... 'היכן הוא מאושפז?' – שאל הגאון. 'ב'פנימית', בחדר השלישי משמאל... – השיב הרב זיכרמן, והרב וואזנר ממרום גילו ומעמדו, החל עושה את דרכו למקום. כשהמעלית נפתחה ודמותו של גדול הדור נראתה בפתח המחלקה – נעמד כל הצוות בראת כבוד, דרוכים ונרגשים מהביקור המפתיע.

הרב וואזנר חיפש את חדרו של החולה, ומיד שם פעמיו לשם. כשנכנס ונתקל בעיני החולה המדובר, ניכר הצער על פניו של הרב וואזנר. לא קל לדאות יהודי סובל כל כך, מחובר לכל כך הרבה מכשירים ומחטים, והוא שוכב חלוש וכאוב כמעט ללא ניע... החולה הבחין לפתע באורח המדומם שנחת לפתע בחדרו, וניסה לקום מהמיטה...

הרב וואזנר חיווה לו מיד בידיו כי יישב, לבל יטריח עצמו אפילו מעט. הוא קרב אליו, לחץ את ידו בחום, ושאל בהשתתפות: 'מה שלומך? איך אתה מרגיש' – – ?

החולה נאנח, חייך קלות, ושוב נאנח. הרב וואזנר ניצל את 'פירצת' החיוך הקטנטן שעלה

על שפתי החולה, ושאל קצרות: 'תרצה לשמוע סיפור?' החולה הנהן במבוכת מה, והצוות הרפואי שהלך והתקבץ במקום פער עיניו בסקרנות מי הוא זה החולה האלמוני, אשר גדול הדור הולך לספר לו סיפור במחלקה הפנימית – – ?

'היה זה כשהייתי עלם צעיר, פתח הרב וואזנר בהתרגשות וחשף טפח משנות נעוריו, 'אני נזכר שכאשר למדתי בישיבת 'חכמי לובלין' בראשות הגאון הנודע רבי מאיר שפירא זצ"ל, פעם קראני ראש הישיבה לבוא עמו, לבקר יהודי שחלה עד שלא כבר הצליח לקום מהמיטה. התלוויתי לרבי לביקור בביתו של החולה, ומיד כשנכנסנו ראינו כי מצבו אכן קשה מאוד ...

כשהחולה הבחין בנו, חייך מאוזן לאוזן, ועל שפתותיו עלתה בת שחוק קלה. זה היה קצת מוזר – האיש במצב כה קשה, בקושי יכול לזוז, והוא מחייך חיוך גדול ורחב?! לשמחה מה זו עושה?! מורי ורבי שאל את החולה שאלה זו, ונפעם מתשובתו. וכה השיב החולה: 'הייתי שמח לקום לכבוד הבאים במעוני, להגיש להם שתיה קרה, אולי לכבדם בעוגה חמה... אך אין ביכולתי לעשות זאת! הדבר היחיד שאני יכול לעשות כדי לשמח ולכבד את הבאים בצל קודתי, הוא לחייך אליהם, לשמוח על ביקורם, להגיב להם בחיוך רחב וגדול. יבין כבוד ראש הישיבה! זה הדבר היחיד שאני יכול לעשות לכבוד הבאים לבקרני, זו השליחות שלי עלי אדמות, כי זה מה שאני מסוגל לעשות! – האם לא אעשה זאת בחיוך גדול ורחב ככל יכולתי ויותר?!'

הרב וואזנר סיים לספר, ולחץ בחום את ידי החולה השוכב לפניו: 'כשראיני את החיוך

שלך, נזכרתי בסיפור הזה. אתה שואל כיצד תוכל לברך 'שעשה לי כל צרכי' כשאינך יכול לעשות דבר? אתה מרגיש חסר יכולות מעש? – הרי יש לך שליחות מיוחדת, יש לך שליחות לחייד! תחייד לאנשים הבאים לבקרך, תחייד אפילו לעצמך! תתעורר, בעזרת השם אנשים יצאו ממצב כמו שלך, תחייד ותשמח, 'כי בשמחה תצאון' מכל הצרות ותזכה לרפואה שלימה!

מה נשמע בסין

סיפור נפלא מסופר בהגדה הנפלאה, "הגדת החפץ חיים": מעשה ביהודי תושב סין שעסק בעסקי יבוא, לרגל מסחרו נסע לאירופה, ואיך אפשר בלא לסוד לעייר ראדין ולהתברך מפי ה"חפץ חיים"? בא, והציג עצמו.

אורו פני הצדיק, ושאל: "מה נשמע בסין?" נאנח וסיפר שהיהודים מתי מעט, הקהילות קטנות ואין מדריך ורב, מודה הוראה ושוחט... נענה הצדיק: "צרת רבים היא בתקופתנו! שומע אני זאת מיהודים בצפון אמריקה ובדרומה, בדרום אפריקה ובאוסטרליה. נסיון קשה הוא, איך ניתן לעמוד בו. עבודכם חיברתי את ספרי "נדחי ישראל"... קחהו במתנה, תלמד ולתמד אחרים! ומה עוד נשמע בסין?"

תמה לשאלה. סיפר, שסכר ענק נפרץ, והציף בקעה רחבת ידיים, הטביע כפרים והשחית יבול. אלפים טבעו, מאות אלפים איבדו קורת גג...

וה"חפץ חיים" מזדעזע, ומתעניין בכל פרט. איי, מידת הדין מתוחה!... העז ושאל: "רבי, מה לנו ולהם?!"

ענה ה"חפץ חיים": אילו היה מישהו מציב ארגז בכיכר העיר בוודשה, בירת פולין, עולה עליו

הרב וואזנר הוסיף לעודדו במילים חמות ומרגיעות, ואחר כך פנה ויצא מבית החולים. את המשך הסיפור שמענו מכלי ראשון, המעיד עליו כפי ששמעו מהרב זיכרמן, שהתעדכן מהרופא המטפל: באופן מפתיע ויוצא דופן, החל מאותו ביקור השתפר מצבו של החולה. הוא החל לקום ואף ללכת בכוחות עצמו, ומצב בריאותו השתפר באופן מעורר השתאות!

ומתחיל לנאום באידיש, למי היה מכוון דבריו?

ענה האיש: "ליהודים ודאי!"

"מדוע", חקר ה"חפץ חיים", "הלא מיעוט הם בעיר הגדולה?"

"אכן", אישר האיש, "אבל רק הם מבינים את השפה..."

"בדיוק כך!" התלהב ה"חפץ חיים". "אסונות אלו הם איתות מן השמים. אבל למי מאותתים הם? רק למי ש'מבין את השפה'... מה מבינים הסינים באיתותי מידת הדין המתוחה? מכוונים הם אלינו, כדי שנשוב בתשובה. אבל כיצד נדע עליהם? מסובכים שיהודי מסין יגיע לאירופה, ויבוא לראדין, ויספר, כדי שנפיק את הלקח, ונשוב בתשובה מבעוד מועד..."

עבורנו, דאגו למידע שוטף עדכני וזמין, מדווחים בשעת אמת. מקרבים את האימה, כדי שלא נצטרך לחוותה על בשרינו חלילה. כדי שנפיק לקח ממקריהם של אחרים, ונגע לא יקרב באהלינו. כדי שנשוב לבוראנו, "מרום וקדוש, פועל גבורות עושה חדשות, בעל מלחמות זורע צדקות, מצמיח ישועות" במהרה בימינו, אמן!

להקדשה או הנצחה: 08-9743208

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

זקנתי אשר נזדככה ביסודים קשים ותמיד רק הודתה וברכה

ואף מילותיה האחרונות שאמרה היו "ברוך השם"

מרת רחל צפורה פייגא ע"ה בת הרב בצלאל ז"ל

נלב"ע ט"ו טבת תשפ"ה

לדפואת

הדסה בת חגית

לברכה והצלחה בכל העניינים

וזש"ק בבריאות איתנה

לדפואת כל חולי עם ישראל ובפרט

מאיר בן דינה

אליהו בן רחל

מזר חיה בת תמר

לזרע של קיימא

לדפואה שלימה דפואת הנפש ודפואת הגוף בקרוב

לעילוי נשמת

מורי ורבי

רבי ניסים מזיאל בן רבי שלמה זי"ע

נלב"ע ו' שבט תשע"ח

מקום מנוחתו בבית החיים בקריית גת

לעילוי נשמת

רבי יוסף

בן חנינה ז"ל

דויאב

לע"נ הרה"ח ד' רפאל שלמה בן ד' חנן יוחנן ז"ל

לע"נ ה"ה מרת אהובה ליבא ע"ה בת ד' משה יצחק ז"ל

נלב"ע י"ב סיון תשפ"ה

לע"נ ה"ה מרת יעל דינה ע"ה בת ד' חיים בנימין שיבלחט"א

נלב"ע א' דר"ח חשוון ל' תשרי תשפ"ד